

INVEST-NL en MVO

Wereldwijde vraagstukken, gerelateerd aan voedsel, duurzaamheid, water, energie en klimaat zijn belangrijke onderwerpen voor de leden van het MVO Platform. Wij zijn daarom positief over de aankondiging van het kabinet om middelen vrij te maken voor het aanpakken van deze vraagstukken. Wel moeten de doelen helder zijn geformuleerd, evenals de financieringsvoorwaarden, om zo te voorkómen dat goedbedoelde investeringen ongewenste negatieve impact hebben op mens of milieu. De overheid moet daarop toezien.

Het MVO Platform zond in maart een [reactie in op de internetconsultatie](#) waarin kanttekeningen worden geplaatst bij het wetsvoorstel INVEST-NL. Hieronder een samenvatting van de belangrijkste punten.

MVO-voorwaarden

De Nederlandse overheid heeft zich gecommitteerd aan de MVO-normen en verwacht dat bedrijven maatschappelijk verantwoord ondernemen: *“De overheid verwacht van Nederlandse bedrijven dat zij werken volgens de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen... en de UNGP’s”*.¹ Alle bedrijven die steun ontvangen van de Nederlandse overheid zouden aantoonbaar moeten voldoen aan deze MVO-normen en dienen due diligence te implementeren, in lijn met de motie-Sjoerdsma (2013).² Dit ontbreekt echter in het wetsvoorstel INVEST-NL.

INVEST-NL Holding, alsmede al haar dochterondernemingen en het ‘samenwerkingsverband’, zou op grond hiervan duidelijke MVO-voorwaarden moeten stellen aan de ondernemingen die financiële en niet-financiële ondersteuning ontvangen. Hierbij is het van belang dat INVEST-NL niet ‘zelf bepaalt’ hoe zij invulling geeft aan MVO (zie Memorie van Toelichting, p. 24), maar dat deze voorwaarden zijn gebaseerd op de OESO-richtlijnen en de UNGP’s.

Integraal MVO-beleid

INVEST-NL richt zich op het aanpakken en oplossen van ‘maatschappelijke transitie-opgaven’ en ‘wereldwijde vraagstukken’, gerelateerd aan onder anderen voedsel, klimaat en energie. Er moet voor worden gewaakt dat bepaalde maatschappelijke vraagstukken centraal worden gesteld terwijl ándere maatschappelijke effecten uit het oog worden verloren. Zo kunnen zowel ‘klimaatmaatregelen’ als klimaateffecten negatieve impact hebben op mensenrechten. Maatschappelijke vraagstukken in Nederland kunnen daarnaast niet los worden gezien van internationale vraagstukken. Bedrijven zijn vaak - direct of indirect - onderdeel van complexe internationale ketens. Zo zijn mensenrechtenschendingen een bekend risico bij technologie voor duurzame energie. Zie bijvoorbeeld recent onderzoek van ActionAid en SOMO naar windmolens.³

Het MVO-beleid dat INVEST-NL dient te ontwikkelen, voor haar eigen functioneren, én als financieringsvoorwaarde, impliceert dat álle potentiële risico’s en álle maatschappelijke effecten, voor mens en milieu, worden meegenomen door een gedegen due diligence-proces. Dit geldt voor bedrijven en projecten die gericht zijn op het buitenland, maar ook voor bedrijven en projecten in Nederland.

Verantwoordelijkheid en toezicht

Het MVO Platform pleit tot slot voor een duidelijke rol van de Nederlandse overheid binnen INVEST-NL, waarbij de eindverantwoordelijkheid expliciet en op inzichtelijke wijze belegd blijft bij de overheid. In de huidige plannen wordt INVEST-NL een privaatrechtelijke rechtspersoon, waarmee financiering van de private sector en de aanpak van maatschappelijke problemen op grote afstand van de overheid is geplaatst. Wel zijn er diverse Ministeries en partijen betrokken bij INVEST-NL, wat de politieke controle en verantwoordelijkheid vertroebelt. Bij een duidelijke rol voor de overheid hoort ook op ambitieuze wijze sturing geven aan het MVO-beleid van INVEST-NL en toezien op de implementatie ervan.

Suzan van der Meij
Coördinator MVO Platform (06 12271726)

¹ Website Rijksoverheid: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/internationaal-maatschappelijk-verantwoord-ondernemen-imvo/bevorderen-internationaal-maatschappelijk-verantwoord-ondernemen>

² Zie: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-26485-171.html>

³ https://actionaid.nl/wp-content/uploads/2018/02/83827_ActionAid_RapportWindmolens_FINAL.pdf